

Solutii XI

1. a) Calculăm $(A + B)(A - B) = A^2 - AB + BA - B^2 = I_n - AB + BA$ și apoi $(A - B)(A + B) = A^2 + AB - BA - B^2 = I_n + AB - BA$. Ținând seama de lema:

Dacă X, Y sunt două matrice pătrate atunci $\det(I_n + AB) = \det(I_n + BA)$, rezultă că $\det(AB - BA) = \det(BA - AB)$ și apoi, din imparitatea lui n avem concluzia.

b) Pentru n par se consideră A matricea având toate elementele de pe diagonala secundară egale cu 1 și în consecință $A^2 = I_n$ și B matricea având pe diagonala secundară doar primele $n/2$ elemente egale cu 1 și în consecință $B^2 = O_2$. Pe de altă parte $\det(AB - BA) = (-1)^{n/2} \neq 0$.

2. a) Pentru $a_n = n$ avem $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = \infty$, pentru $a_n = \sqrt{2bn}$ avem $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = b$ iar pentru $a_n = \ln n$ avem $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = 0$.

b) Să observăm că relația dată se scrie sub forma $a_{n+1} = a_n + b_n / a_n$. Dacă $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = b > 0$ atunci $(\exists) n_0 \in \mathbf{N}$ astfel încât $(\forall) n \geq n_0, b_n > 0$ sau $a_{n+1} - a_n > 0$. Asta înseamnă că șirul $(a_n)_n$ este monoton crescător pentru $n \geq n_0$ și în consecință $(\exists) \lim_{n \rightarrow \infty} a_n = a > 0$.

Presupunând că $a \in \mathbf{R}$ trecând la limită avem $a = a + b/a$ ceea ce este fals și în consecință $a = \infty$ și $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n / a_n = 0$. Pe de altă parte ridicând relația dată la pătrat avem egalitatea

$$a_{n+1}^2 = a_n^2 + 2b_n + b_n^2 / a_n^2 \text{ și prin trecere la limită găsim } \lim_{n \rightarrow \infty} (a_{n+1}^2 - a_n^2) = 2b.$$

Aplicând lema lui Stolz-Cesaro se obține $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n / \sqrt{n} = \sqrt{2a}$, adică $(a_n / \sqrt{n})_n$ este convergent.

3. În ipoteza că a există, inegalitatea din enunț se poate scrie sub forma

$$\left(\frac{1}{n}\right)^{1/n} \cdot a < [(n+1)(n+2) \dots 2n]^{1/n} / n < (2n)^{1/n} \cdot a.$$

Admițând că a există, prin trecere la limită găsim $a = 4/e$ și astfel demonstrăm unicitatea.

Existența lui a se justifică demonstrând dubla inegalitate prin inducție.

Generalizarea se obține plecând de o inegalitate cunoscută:

$$e(n/e)^n < n! < ne(n/e)^n, (\forall) n \geq 2 \quad (*)$$

care, după substituțiile $n \rightarrow kn$ și $n \rightarrow (k-1)n$, $k \geq 2$, se scrie sub formele:

$$e(kn/e)^{kn} < (kn)! < (kn)e(kn/e)^{kn} \quad (1)$$

$$e[(k-1)n/e]^{(k-1)n} < [(k-1)n]! < (k-1)ne[(k-1)n/e]^{(k-1)n} \quad (2)$$

Inversând a doua inegalitate și apoi înmulțind-o cu prima avem:

$$(an)^n / (k-1)n < [(k-1)n+1] \cdot [(k-1)n+2] \dots [kn-1] \cdot kn < kn \cdot (an)^n$$

unde $a = (1/e) \cdot k^k / (k-1)^{k-1}$.